

LBRIS

We know
books

H.C.ANDERSEN

Povești

Traducere
Ioana Patrichi

Editura

TANA

ei scânteiau de lacrimi, fiindcă rupsese vraja magicianului. În ziua următoare, regele a venit cu întreaga sa curte să prezinte felicitările lor și au rămas până foarte târziu. Ultimul dintre toți veni tovarășul de drum; el avea toiagul său în mână și ranița pe spate. John îl sărută de multe ori și îi spuse că nu trebuie să plece, trebuie să rămână cu el, fiindcă el era autorul întregii sale reușite. Dar călătorul clătină din cap și spuse blând și binevoitor:

– Nu, timpul meu s-a sfârșit acum. Eu mi-am plătit datoria mea față de tine. Îți amintești de omul mort pe care oameni răi doreau să-l arunce din sicriu? Tu ți-ai dat tot ce ai avut ca el să se poată odihni în mormântul lui. Eu sunt omul acela.

Spuse acestea și dispăru.

Serbările nunții au durat o lună întreagă. John și prințesa lui se iubeau atât de mult, iar bătrânul rege trăi să vadă multe zile fericite, când își lua nepoții pe genunchii lui și îi lăsa să se joace cu sceptrul său. Și John deveni rege peste toată țara.

CUPRINS

Rățușca cea urâtă	5
Porcarul și fata de împărat	14
Hainele cele noi ale împăratului	19
Micuța sirenă	23
Lebedele	40
Soldățelul de plumb	56
Privighetoarea	61
Berzele	71
Pantofiorii roșii	76
Degețica	82
Crăiasa zăpezii	
Cea dintâi poveste	91
Cea de-a doua poveste	92
Cea de-a treia poveste	97
Cea de-a patra poveste	102
Cea de-a cincea poveste	107
Cea de-a șasea poveste	111
Cea de-a șaptea poveste	114
Povestea unui gât de sticlă	118
Claus cel Mare și Claus cel Mic	126
Tovarășul de drum	137

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANDERSEN, HANS CHRISTIAN

Povești / H.C. Andersen ; trad.: Ioana Patrichi. -
Mușătești : Tana, 2026
ISBN 978-630-6794-05-8

I. Patrichi, Ioana (trad.)

821.113.4

© Editura Tana pentru prezenta traducere

Pentru comenzi și informații, ne puteți contacta la:

- tel: 0726-71.01.41, 0743-146.673,
- e-mail: edituratana@yahoo.com
- www.edituratana.ro

Tipar: ARTPRINT SA
Email: office@artprint.ro

Rățușca cea urâtă

Era o vară frumoasă cu holde aurii; ovăzul se întindea în lanuri verzi, iar fânul cosit fusese făcut căpițe. O barză se plimba cocoțată pe picioarele ei lungi și roșii, clămpănind în grai egiptean, așa cum învățase de la mama ei. De jur împrejurul ogoarelor și pășunilor se aflau păduri mari cu izvoare, pârauri și heleștee. Tare frumos era!

Acolo, scăldat în lumina soarelui, era un vechi conac înconjurat de ziduri și șanțuri adânci unde măracinișul crescuse atât de mare, încât copiii nu s-ar fi văzut de el și unde, din cauza desişului și a crengilor încâlcite una în cealaltă, te puteai rătăci ca într-o pădure. În acest măraciniș o rățușcă își așezase cuibarul și acum clocea; dar, pentru că nu venea nimeni să o vadă, așteptarea o plictisea foarte tare.

În sfârșit, iată că ouăle începură să crape unul câte unul, rățuștele ițindu-și capetele din găoace. „Mic-mic!” se auzea în cor.

„Mac-mac!” spuse mama rață și toate începură să mănânce și să privească în jur la iarba cea verde.

– Ce lume mare și frumoasă! se minunau rățuștele, bucuroase că aveau mai multă libertate decât în găoacele ouălor.

– Să credeți voi că este toată lumea, le spuse mama. Întinderea ei este foarte mare, departe, dincolo de măraciniș,

până la ogoarele preotului.... Nici eu n-am ajuns până acolo. Ei, ia să vedem dacă sunteți toate! Sper că da, zise ea ridicându-se să verifice. Of, nu! Chiar oul cel mai mare a rămas! Oare cât va mai dura?! Plictisită, se așază din nou să clocească.

Tocmai atunci veni în vizită o rață mai bătrână.

– Ce mai faci? Cum merge?

– Mai este un ou și nu știu de ce nu crapă găoacea. Dar ia privește ce frumoase sunt rățuștele mele – nici că se poate mai frumoase. Seamănă toate cu tatăl lor. Uf! Rățoiul ăsta ticălos... nici măcar nu a trecut pe-aici să vadă ce mai fac.

– Să văd și eu oul care nu vrea să crape! spuse rața bătrână. Să nu fie un ou de curcă. Și eu m-am păcălit o dată așa și-am avut numai necazuri. Nu am reușit să fac puiul să se apropie de apă, ce să mai vorbim, să înoate! Măcăneam la el degeaba. Ia să vedem... Da, este un ou de curcă. Mai bine lasă-l și învață-ți rățuștele să înoate.

– Aș mai sta puțin. Dacă tot am clocit atât timp, ce mai contează câteva zile în plus!

– Fă cum vrei! spuse rața bătrână și plecă la treburile ei.

În cele din urmă, crăpă și oul cel mare și din găoace ieși capul unui pui cam mare și urât.

„Ce rățoi mare!“ se gândi mama rață. „Să fie într-adevăr pui de curcă? Am să văd eu după ce am să-l bag în apă.“

A doua zi, vremea se arată frumoasă și ierburile verzi se legănau la soare. Rața își luă rățuștele și se duse cu ele la iaz. „Mac-mac!“ spuse ea și rățuștele se avântară fericite în apă unde înotau băgându-și capetele și stropind în toate părțile. Alături de celelalte rățuște intră în apă și puiul cel mare și urât, înotând la fel ca ele.

– E puiul meu, nu e de curcă, se bucură rața. Dacă te uiți la el mai bine, nici nu e așa de urât. Și, ce bine își mișcă picioarele și cât de drept se ține! Mac-mac! Veniți după mine să vedeți lumea cea mare. Am să vă prezint și celorlalte rațe, în curtea conacului. Dar să nu vă pierdeți și să vă feriți de pisici.

Când au ajuns în curtea rațelor, o zarvă îngrozitoare: două familii se certau pentru un cap de țipar. S-au potolit abia după ce pisica l-a șterpelit, fugind cu el în botul mustăcios.

– Ați văzut? Cam așa se întâmplă pe lumea asta! le zise rața mamă cu necaz, căci poftise și ea la pește. Acum, duceți-vă toate la rața cea bătrână și grasă. Mergeți frumos și plecați-vă capetele în fața ei. E de neam spaniol și la picior poartă o panglică roșie. Este cel mai frumos lucru pentru o rață – cea mai mare distincție de care se bucură, însemnând că toți, oameni sau animale, trebuie să o respecte. Călcați legănat pe piciorușe și măcăiți plecându-vă gâtul!

Rățuștele făcură întocmai, dar rațele mari aflate pe-acolo se arătară nemulțumite.

– Suntem destule aici! Uitați-vă ce multe sunt astea și printre ele se află și una nemaivăzută de urâtă! Nu se poate așa ceva! spuseră ele supărate, iar una ciupi de moț puiul cel urât.

– Ia lăsați rățușca în pace! Ce aveți cu ea? o apăra mama rață.

– E prea mare și atât de urâtă, că te face să o iei la bătaie! măcăi răutăcios cealaltă.

– Frumoase rățuște ai! spuse rața bătrână cu panglica roșie la picior. Numai asta... ce ghinion! Ar trebui făcută din nou.

– Așa ceva nu se mai poate, dragă doamnă! E cam urâțică, dar are o fire plăcută și înoată la fel de bine ca surorile ei, dacă nu chiar mai bine. Cu timpul, poate se va face mai mică și mai frumoasă. Cred că a stat prea mult în găoace, de-aceea n-a ieșit cum trebuie, zise mama rață, mângâindu-și puiul cel urât pe moț. Și, în definitiv, e rățoi, așa că poate să nu fie foarte frumos; în schimb, va fi foarte voinic.

– Celelalte rățuște sunt tare frumoase, spuse rața cea bătrână. Gata, acum; asta e. Fiți bineveniți și... dacă se-ntâmplă să găsiți vreun cap de pește, să mi-l aduceți aici.

Rămaseră așadar acolo rățuștele și mama lor. Toate erau vesele și mulțumite, numai puiul cel urât era chinuit, îm-

brâncit și batjocorit, nu numai de către rațe, dar și de găini. „Prea e mare!” spuneau toate, iar curcanul, care, având pinteni, se considera un adevărat împărat, se înroșea mânios când îl vedea, își umfla penele și tușea cu supărare.

Săracul pui era tare necăjit și nu știa unde să-și mai ascundă urâtenia.

Trecu prima zi, trecură și altele, dar pentru el era din ce în ce mai rău. Până și surorile ajunseseră să-i spună: „Poate până la urmă, are să te prindă pisica, urâtule!”

– Mai bine te-ai duce undeva departe, să nu mai fii văzut, îi spunea mama rață.

Bătută și ciugulită de păsări, împinsă la o parte de fata care venea să le dea mâncare, rățușca urâtă sări până la urmă peste gard și plecă în lume. Speriate de fâlfâitul de aripi străin, păsările fugeau din stufăriș.

„Pesemne le sperie urâtenia mea”, se gândea rățușca, dar, neavând încotro, închidea ochii și-și continua drumul. Ajunse la iazul cel mare al rațelor sălbatice unde înnoptă obosită.

Dimineața, când rațele se treziră și o văzură printre ele întrebară:

– Da’ tu ce pasăre ești?

Rățușca răspunse înclinându-și politicoșul cap.

– Tare urâtă mai ești. Dar asta nu-nseamnă nimic, poți să rămâi printre noi, numai să nu te măriți cu cineva din familia noastră!

Și, cum rățușca urâtă nici nu se gândea la măritiș, rămase acolo mulțumită de stuful des și apa iazului. După două zile, poposiră prin preajmă doi gânsaci sălbatici, tineri și cam îndrăzneți:

– Vai, dar urât mai ești! Așa, ca pe placul nostru. Vino cu noi, fă-te pasăre călătoare, să zburăm până la o baltă unde știm câteva găște sălbatice drăguțe. Ga-ga! Poate vei avea noroc!

În aceeași clipă se auziră două împușcături: Puc! Puc! și gânsacii căzură morți, înroșind apa. Alte împușcături împărășiară păsările iazului. Peste tot erau vânători la pândă –

ascunși în păpuriș sau cățărați în copacii de pe mal. În văzduh plutea fumul prafului de pușcă, iar câinii făceau să trosnească păpurișul și să plescăie apa. Biata rățușcă era tare înspăimântată. Tocmai vroia să-și ascundă măcar capul sub apă când un dulău mare, cu limba atârână, ajunse lângă ea, privind-o cu ochi lucitori feroși. Întinse botul spre ea, dar deodată începu să rânjească și fugi prin stuf.

„Mulțumesc, Doamne!” răsuflă ea ușurată, bucurându-se acum de urâtenia ei care o salvase de câine, și se ascunse bine în stufăriș până când vânătoarea încetă. Era atât de speriată încât ieși din ascunziș abia după câteva ore și fugi cât putu de repede peste un câmp. Se stârnișe vântul, îngreunându-i drumul și obosind-o din cale-afară.

Când se înseră, ajunse la o cocioabă atât de dărăpănată, încât nici măcar ea nu știa în care parte să se prăbușească, rămânând tocmai de aceea în picioare. Era furtună și rățușca se ghemui jos, lângă intrarea în colibă, pentru că, oricum, nu mai putea înainta. Văzu atunci că vântul, șuierând, deschisese puțin ușa care și așa abia se mai ținea în balamale și se strecură repede înăuntru pentru a se adăposti mai bine.

În cocioabă dormeau o femeie cu un motan și o găină. Motanul știa să se întindă, să toarcă și să-și arcuiască spatetele, împrăștiind stelute de scântei, dacă era mângâiat în răspăr. Găina avea picioare scurte și femeia o iubea ca pe propriul ei copil, pentru că făcea ouă.

Dimineața, când se treziră cu toții, băgară imediat de seamă că aveau un oaspete; motanul începu să toarcă, iar găina să cotcodăcească.

– Ce oi fi tu? întrebă către rățușcă femeia care, nevăzând prea bine, crezu că în colibă intrase o rață grasă, rățăcită de furtună. Ba, chiar mă bucur, spuse ea, gândindu-se că vor avea de-acum încolo și ouă de rață. Numai să nu fie rățoi...

Pentru a fi sigură, o puse trei săptămâni la încercare – numai că nu ieși nici un ou.

Acolo, în colibă, motanul și găina se dădeau drept stăpânii locului. Ba mai mult chiar, spuneau întotdeauna

„Noi și restul lumii”, socotindu-se jumătatea lumii – și încă jumătatea cea bună. Când rățușca încercă să le spună că ar exista și alte păreri, găina se răsti la ea:

– Poți să faci ouă?

– Nu, nu pot.

– Atunci, să taci!

Apoi motanul întrebă și el:

– Poți să te motănești, să torci și să împrăștii scânteii?

– Nu, nu pot.

– Păi, atunci să taci și să-i lași pe cei mai înțelepți decât tine să vorbească.

Rățușca se retrase într-un colț, tristă; însă, când simți razele soarelui și aerul proaspăt de afară pătrunzând înăuntru, o cuprinse o dorință atât de puternică de-a merge la iaz să înoate, încât nu se putu abține și îi vorbi și găinii despre cele gândite.

– Ce-o fi cu tine? se indignă găina. Nu ai ce face și te duc gândurile la prostii. Pune-te să faci ouă, sau începe să torci și-or să-ți treacă!

– Dar este atât de minunat să plutești pe apă, să te joci și să împrăștii stropi în jurul tău, sau să-ți cufunzi capul în unda răcoroasă!

– Astea sunt plăceri?! Se vede că ai înnebunit! Întrebă-l pe motan, care este cel mai înțelept animal pe care-l cunosc, dacă i-ar plăcea să se scufunde în apă! Cât despre mine, nici nu m-aș gândi să fac așa ceva. Ia întreab-o și pe stăpâna noastră cea înțeleaptă: ar vrea ea să înoate și să-și bage capul sub apă?!

– Nu mă înțelegeți, spuse rățușca, întristată.

– Dacă noi nu te înțelegem, mă-ntreb cine te-ar înțelege. Doar nu-ți închipui că ești mai deșteaptă decât motanul și stăpâna – ca să nu mai vorbesc de mine însămi. Lasă prostiile și mulțumește lui Dumnezeu pentru bunătatea de care ești înconjurată. Fii mulțumită că ai un loc la căldură în casă și ești în compania unor ființe de la care ai de învățat numai lucruri înțelepte. Iar tu... faci mofturi. Ascultă-mă pe mine, care îți vreau binele. Chiar dacă nu-ți place ce-ți

spun, gândește-te că numai prietenii adevărați vorbesc așa. Învață să faci ouă, sau să torci și să împrăștii scânteii.

– Tare cred că voi pleca în lumea largă, spuse rățușca, îngândurată.

– Atunci, pleacă! se răsti găina.

Plecă rățușca. Ajungând la un iaz, înotă și se scufundă în voie, dar fericită tot nu era, căci, din cauza urâteniei sale, nu se uita nimeni la ea și stătea tot timpul singură.

Veni toamna și frunzele copacilor din pădure, îngălbenite, dansau în văzduh, înainte să cadă, împrăștiate de vânt. Norii se pregăteau să aducă zăpada, iar un corb așezat pe o creangă croncănea de frig.

Biata rățușcă nu o ducea deloc bine.

Într-o seară, la asfințitul soarelui, poposi în acel loc un cârd de păsări minunate – uluitor de albe, cu gâtul lung și delicat. Scoteau niște sunete misterioase și, după un scurt popas, se înălțară, plutind cu aripile lor mari, larg desfăcute, spre țări mai calde, cu lacuri mai mari și mai albastre. Urcaseră atât de sus în zborul lor! Rățușca nu mai văzuse așa ceva și, după ce minunatele păsări dispărură în călătoria lor, rămase neliniștită și fără astâmpăr. Își tot înălța capul și începuse să scoată niște țipete de care se sperie chiar și ea. Nu putea să uite acele păsări – nu le știa numele, nu știa încotro zburau, dar simțea pentru ele ceva ce nu mai simțise până atunci. Nu, nu era vorba de nici un pic de pizmă pentru ele – doar admirație și iubire. Nici nu putea să-i treacă prin gând să-și dorească să semene cu ele, tocmai ea. S-ar fi mulțumit și cu prietenia rațelor, dacă acestea ar fi primit-o printre ele.

Începuse o iarnă grea. Rățușca înotă tot timpul, pentru a nu lăsa apa să înghețe. Copca ei se făcea din ce în ce mai mică și, până la urmă, sleită de puteri, neputând să mai bată din aripi și să-și miște picioarele, rățușca rămase cuprinsă de gheață.

Dimineața devreme, un țăran care tocmai trecea pe-acolo o văzu; sparse gheața cu cizma și-o luă cu el acasă. La căldură, rățușca își reveni imediat, dar, când copiii au vrut

LIBRIS | We know books

s-o prindă să se joace cu ea, se sperie atât de tare, crezând că vor să o bată, încât, sărind, ajunsese în oala cu lapte, stropind în toate părțile. Când nevasta țaranului scoase un țipăt și plesni din palme, rățușca se sperie și mai tare, căzând în putina cu unt și de acolo în vasul cu făină. Femeia apucă vătraiul și se luă după ea, iar copiii, râzând în hohote, încercau și ei să o prindă. Din fericire, ușa se deschise și rățușca reuși să ajungă afară, unde tocmai se așternuse zăpada.

Iarna a fost atât de grea pentru biata rățușcă, încât ar fi prea trist de povestit. Dar au venit zilele calde și rățușca stătea din nou în păpurișul iazului. Deodată simți că are o putere mare în aripi și, luându-și zborul, ajunsese într-o grădină cu meri înfloriți și tufe de liliac parfumat. Totul era minunat. Din trestiiile unui lac se avântară plutind trei lebede. Rățușca își amintea bine de aceste păsări și se simți cuprinsă de-o tristețe fără margini. „Dacă mă duc la ele, se gândi ea, mă vor bate pentru urâtenia mea și au să mă omoare pentru îndrăzneala de-a mă fi apropiat de ele. Dar mai bine să mă omoare, decât să mai îndur frigul iernii sau răutatea celorlalte păsări“. Și zbură spre lebedele care pluteau lin pe lac. Văzând-o, acestea au pornit și ele în zbor spre ea.

– Hai, omorâți-mă! zise rățușca, plecându-și capul spre luciul apei.

Dar în loc să-și vadă chipul de boboc cenușiu despre care toți spuneau că e atât de urât, oglindirea îi arătă o lebădă. Era ea însăși o lebădă.

Dacă te naști dintr-un ou de lebădă, tot lebădă rămâi, chiar dacă ai crescut printre rațe.

Cele trei lebede veniră spre ea și începură să o alinte cu ciocurile.

În grădină apărură doi copii care împrăștiau grăunțe pe lac.

– A mai venit una! strigă bucuros cel mic și amândoi fugiră pentru a le spune și părinților.

Când se întoarseră cu toții, începură să arunce fărâme de pâine și de cozonac.

– Lebăda care a venit acum este cea mai frumoasă! spusera ei și până și lebedele mai bătrâne se plecau în fața acesteia.

De emoție, fosta rățușcă se rușină și, neștiind ce să facă, își ascunse capul sub o aripă. Era pur și simplu fericită – fără nici un pic de îngâmfare. Se gândea la trecutul ei, când fusese umilită de toți, iar acum, până și liliacul își pleca ramurile în fața ei. Își întinse aripile, își înălță gâtul grațios și strigă din toată inima: „Pe când eram rățușca urâtă, nici în vis nu am trăit atâta fericire ca acum!“